

DNS
()?!

POROČILO O DEJAVNOSTI DRUŠTVA NOVINARJEV SLOVENIJE V LETU 2020

MAREC 2021

Društvo novinarjev Slovenije ostaja tudi v letu 2020 največja stanovska novinarska organizacija s skoraj 900 člani. Njegova temeljna vloga ostaja **zastopanje interesov novinarjev in novinarske skupnosti**.

Upravni odbor društva je v letu 2020 sprejel **46 stališč**, s katerimi je opozarjal na nesprejemljivost žalitev in groženj, uperjenih v novinarje, pozival k podpori novinarjem in medijem, se odzival na grožnje neodvisnosti medijev, še zlasti javne radiotelevizije in Slovenske tiskovne agencije. Predstavniki društva so na razmere v društvu in novinarstvu opozarjali tudi s pojavljanjem v medijih.

Najodmevnejši po številu obiskovalcev na spletni strani in dosegu na družbenih omrežjih so bili:

[Ostro protestiramo proti vladnemu omejevanju dela novinarjev](#) – odziv ob spremembi načina komuniciranja z mediji na začetku epidemije;

[Napadi na javni servis so nesprejemljivi](#) – odziv na izjavo predsednika vlade o novinarjih na RTV Slovenija;

[Najostreje obsojamo nasilje nad reporterji na izgredih](#) – odziv ob fizičnih obračunih z reporterji na izgredih v prestolnici;

[Usoda slovenskega novinarstva je tudi v tvojih rokah](#) – strip Cirila Horjaka in sina ob 3. maju;

[Ostro obsojamo napade na novinarje in svobodo izražanja](#) – odziv ob intenzivnih napadih na posamezne novinarje in medije, ki poročajo o financiranju slovenskih medijskih podjetij v madžarski lasti;

[Obsojamo vse oblike nasilja](#) – odziv ob dogajanju na enem izmed petkovih protestov;

[Vladna depeša blati ugled države in sramoti novinarstvo](#) – odziv na dopis, ki ga je vlada poslala kot odgovor na opozorilo na platformi Sveta Evrope za zaščito novinarjev;

[Če kdaj, je zdaj čas za podporo verodostojnemu novinarstvu](#) – poziv bralcem, gledalcem in poslušalcem k podpori medijem;

[Za paket pomoči medijem in proti mačehovskemu odnosu države](#) – poziv ministrstvu za kulturo, naj zagotovi izplačilo pogodbeno dodeljenih sredstev iz medijskega razpisa in pripravi tudi paket pomoči medijem ter

[Vladna ustavev financiranja STA je napad na novinarstvo](#) – odziv na sklep vlade, s katerim je sprejela informacijo Ukoma o nezmožnosti izvajanja pogodbe s STA.

Društvo je tudi v letu 2020 aktivno sodelovalo v javni razpravi o **medijski zakonodaji**. Pripravili smo podrobne pripombe na predlog novel zakona o medijih, zakona o RTV Slovenija, zakona o Slovenski tiskovni agenciji in zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah. Udeležili smo se tudi razprave v državnem zboru. Opozorili smo na novo prakso onemogočanja dostopa do informacij javnega značaja v pravosodnem sistemu. Novinarji in javnost, ki so informacije o vseh postopkih, ki jih izvajajo na tožilstvih in sodiščih, pridobivali na podlagi zahteve po informacijah javnega značaja, od maja 2020, ko je Vrhovno sodišče RS sprejelo »prelomno sodbo«, za dostop niso več imeli pravne podlage. Zato smo

na pristojne naslovili javno pismo. Na problematiko je opozorila tudi informacijska pooblaščenka. Končni rezultat pa je bilo sprejetje novele Zakona o kazenskem postopku, ki omogoča dostop do informacij po Zakonu o dostopu do informacij javnega značaja tudi v kazenskem postopku.

Pristojno ministrstvo (za kulturo) in vlado smo pozvali, da sprejme **ukrepe pomoči za medijski sektor**, ki ga je prizadela epidemija, saj so številni mediji zaznali upad prihodkov iz oglaševanja, tiskani mediji pa tudi nižje naklade. Pripravili smo predloge ukrepov, sodelovali na seji Odbora za kulturo Državnega zbora RS ter pridobili pravno mnenje za prejemnike sredstev iz medijskega sklada, ki jim je ministrstvo v podpis poslalo anekse, s katerimi bi mediji sprejeli plačilo le 30 odstotkov že dogovorjenega zneska.

Upravni odbor društva je za mandat treh let imenoval novi **poroti za novinarske nagrade**. Člani porote za novinarske nagrade so Petra Lesjak Tušek, Nika Kunaver, Gašper Završnik, Tjaša Škamperle in Ciril Horjak kot predstavniki društva ter Boštjan Narat, doc. dr. Tina Lengar Verovnik in doc. dr. Dan Podjed kot predstavniki javnosti. V poroto za nagrade s področja novinarske fotografije je upravni odbor imenoval Bora Slano, Katjo Goljat, Mateja Družnika, Uroša Hočevarja in Uroša Abrama.

Na dopisni **skupščini**, ki je potekala od 28. do 30. decembra 2020, so prisotni s 457 glasovi sprejeli vse predlagane sklepe ter tako potrdili spremembo 61. člena statuta društva, poročilo o delu upravnega odbora v letu 2019, poročilo o delu Novinarskega častnega razsodišča v letu 2019 in poročilo nadzornega odbora o poslovanju društva v letu 2019.

Društvo se kot član mednarodne in evropske zveze novinarjev udeležuje tudi **mednarodnih dogodkov** v organizaciji sorodnih organizacij. Udeležili smo se redne letne skupščine evropske zveze, ki je bila zaradi epidemioloških razmer izvedena virtualno. Seznanili smo se z razmerami v državah, iz katerih prihajajo članice EFJ, in podprli predloge sklepov za izboljšanje razmer in pogojev za delo novinarjev. Sodelavki društva sta tudi sicer v rednem stiku s predstavniki Evropske novinarske zveze in Mednarodnega inštituta za tisk ter drugih mednarodnih organizacij.

Redno iščemo mednarodne vire za financiranje novinarskih projektov, izobraževanja novinarjev, poklicne izmenjave, natečaje za novinarske nagrade oziroma finančno podporo preiskovalnim projektom in jih posredujemo članom društva. Relevantne razpise objavljamo tudi na spletni strani društva.

Kor partner smo sodelovali v projektu **Akademija 2020 – družbena odgovornost z mladimi in za mlade v novinarstvu**, ki ga je izvajal Inštitut za razvoj družbene odgovornosti. Namen projekta je mlade seznaniti z družbeno in osebno odgovornostjo ter jih povezati s svetom medijev in novinarstva. Projekt je [v oddaji Dobro jutro](#) na RTV Slovenija predstavila predsednica društva Petra Lesjak Tušek.

FESTIVAL KAKOVOSTNIH MEDIJSKIH VSEBIN NAPREJ/FORWARD

Društvo se je prilagodilo epidemiološkim razmeram in izvedbo [festivala Naprej/Forward](#) od 23. do 26. novembra uspešno preselilo na splet. Festival smo otvorili s pogovorom [Znanstveno gledano](#), v katerem smo s štirimi izvrstnimi specializiranimi novinarkami Majo Ratej, Renato Dacinger, dr. Zarjo Muršič in Leo Udovč naslovili ključna vprašanja o znanstvenem novinarstvu. Pogovor je v živo spremljalo več kot 200 gledalcev.

[Intervju](#) z dolgoletnim dopisnikom in članom uredništva ugledne revije New Yorker Jonom Leejem Andersonom je usmerjala prekaljena novinarka in voditeljica Ksenija Horvat. V pogovoru [Novinarji in fotoreporterji v nevarnosti](#) smo se vprašali, kaj predstavlja (naj)večjo nevarnost za novinarje v trenutnih razmerah. Sodelovali so član zagovorniške ekipe Mednarodnega inštituta za tisk (IPI) Jamie Wiseman, dolgoletni novinar in dopisnik Ervin Hladnik Milharčič, profesor Branko Lobnikar in fotoreporter Borut Živulovič. Moderiral je Gašper Andrinek, v razpravo pa se je vključila tudi znana hrvaška novinarka in predsednica Sindikata novinarjev Hrvaške Maja Sever. Oba pogovora je v živo spremljalo več kot 200 gledalcev.

Festivalska poslastica in najbolj obiskan dogodek s 450 gledalci je bil večerni pogovor [Iz Washingtona prek Ljubljane v Beograd](#) z dvema dopisnikoma Andrejem Stoparjem in Boštjanom Anžinom.

V sklopu festivala [smo razglasili](#) tudi prejemnike novinarskih nagrad **Čuvaj/Watchdog**, s katerimi promoviramo poklic in kakovost v novinarstvu. Nagrado za življenjsko delo je prejela novinarka Dela Jožica Grgič. Nagrade za izstopajoče novinarske dosežke v letu 2020 so prejeli Špela Kuralt, Delo; Zarja Muršič, Radio Študent; Janko Petrovec, Televizija Slovenija in Boštjan Videmšek. Nagradi za izstopajoče dosežke v novinarski fotografiji sta prejela za posamično fotografijo Gašper Lešnik, Mladina in za reportažo Voranc Vogel, Delo. Debitantske nagrade za dosežke mladih novinarjev, ki so v poklicu manj kot pet let, sta prejela Katarina Bulatović, Oštro in Tadej Grešovnik, POP TV. Porota je podelila tudi pohvalo, in sicer za izstopajoči novinarski dosežek sodelavcem Vala 202, za izstopajoči dosežek na področju novinarske fotografije pa so pohvale porote s področja novinarske fotografije prejeli Robert Balen, Večer; Voranc Vogel, Delo in Matjaž Rušt. Prenos razglasitve je v živo spremljalo več kot 200 gledalcev.

ZAŠČITA NADZORNE VLOGE CIVILNE DRUŽBE IN NOVINARJEV V SLOVENIJI

V sklopu projekta Zaščita nadzorne vloge civilne družbe in novinarjev v Sloveniji, ki ga financira NEF-Mreža evropskih fundacij (Program Civitates), pri katerem sodelujemo Mirovni inštitut, Društvo novinarjev Slovenije in Pod črto, naslavljamo grožnje in izzive za uresničevanje nadzorne vloge civilne družbe in novinarjev v Sloveniji ter razvijamo orodja in mehanizme za krepitev naših zmožnosti za učinkovite odzive na grožnje ter za pridobivanje javne podpore.

DOGODKI

14. januarja 2020 smo v sklopu projekta v Ljubljani za 21 novinarjev izvedli [delavnico o uporabi pravnih in komunikacijskih sredstev](#) pri odzivanju na grožnje in napade. Del delavnice, namenjen vprašanjem pravnega odzivanja, sta vodila odvetnika Jasna Zakonjšek in mag. Emil Zakonjšek. Dr. Damjana Pondelek pa je izvedla del, namenjen vprašanjem komuniciranja pred in med kriznimi situacijami. 30. junija 2020 smo s projektnim partnerjem Mirovnim inštitutom v Mariboru organizirali [posvet o uporabi pravnih sredstev](#) pri odzivanju na napade na civilno družbo in novinarjev. Z Mirovnim inštitutom smo organizirali tudi virtualni pogovor [Ali uvažamo madžarski medijski model](#), ki smo ga izvedli 10. julija 2020 z 22 udeleženci. O posledicah madžarskih investicij v slovenske medije se je z dr. Ágnes Urbán, ekonomistko, raziskovalko in poznavalko madžarskega medijskega trga in razmer na njem, pogovarjal novinar Lenart J. Kučič. Zaključni dogodek, na katerem smo partnerji predstavili [ugotovitve dvoletnega projekta](#), smo izvedli 10. decembra. Lenart J. Kučič s Pod črto je predstavil [raziskavo medijskega lastništva](#) v Sloveniji, Brankica Petković z Mirovnega inštituta je predstavila značilnosti napadov na [civilno družbo](#) v Sloveniji, generalna sekretarka Društva novinarjev Slovenije Špela Stare pa je povzela značilnosti napadov na novinarje. V drugem delu dogodka je Lenart J. Kučič vodil [pogovor z gostjama](#) iz Madžarske in Srbije, Veroniko Móra in Jeleno Vasić.

PUBLIKACIJE

Rezultat projekta je tudi več publikacij. [Pravna navodila](#) za novinarje, ki so žrtve groženj in napadov smo objavili v marcu 2020, takrat pa smo pripravili tudi slovenski prevod publikacije [Protokol za uredništva za podporo novinarjem, ki so tarče spletnega nadlegovanja](#), ki jo je izdal Mednarodni inštitut za tisk. Junija smo objavili še navodila za [komunikacijski odziv](#) na spletne napade. Odvetniška pisarna Zakonjšek je pripravila [sistemska priporočila](#) za izboljšanje zaščite novinarjev in nevladnih organizacij. Špela Stare je v [zaključnem poročilu](#) o dvoletnem spremljanju napadov na novinarje predstavila številne primere napadov na novinarje, še zlasti novinarke, in spletnega nadlegovanja, ki se čedalje pogosteje uporabljajo za utišanje novinarjev in zmanjšanje njihove verodostojnosti v javnem prostoru.

PODPRI: RAZVOJ INOVATIVNIH MODELOV PODPORNİŠTVA IN KOMUNICIRANJA ZA NVO

Društvo se je z Mirovnim inštitutom ter zavodoma Pod črto in Danes je nov dan povezalo v konzorcij, ki v obdobju od 1. 11. 2019 do 31. 1. 2022 z različnimi dejavnostmi naslavlja problematiko nižanja demokratičnih standardov v Sloveniji in krčenja prostora za delovanje civilno družbenih organizacij na področju človekovih pravic, enakosti in svobode medijev. Društvo v sklopu vloge PODPRI: razvoj inovativnih modelov podporništva in komuniciranja za NVO, ki jo sofinancira Ministrstvo za javno upravo Republike Slovenije, razvija članski model, kar zajema vzpostavitev sistema za ugotavljanje potreb članov, povečano prisotnost na terenu in izboljšanje komunikacije s člani. Društvo je v drugi polovici leta izvedlo anketo *Kaj menite o Društvu novinarjev Slovenije?* Vprašalnik je izpolnilo 161

novinarjev, od tega 120 članov in 41 tistih, ki niso člani DNS. Preverjali smo tudi vpliv epidemije na novinarsko delo in delovni status novinarjev. Vprašalnik je poleg podatkov o gibanju članstva osnova za analizo organiziranosti novinarske skupnosti ter načrt pridobivanja članstva.

DOGODKI

S projektnimi partnerji iz zavoda Pod črto smo v letu 2020 izvedli dve spletni novinarski učilnici. Webinar [Uredniško delo v digitalnem okolju](#) 14. maja je vodila ustanoviteljica in direktorica Pod črto Taja Topolovec, udeležilo se ga je 15 študentov Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani. Webinar [Podkast 101](#) 4. junija je vodil novinar Pod črto Lenart J. Kučič, udeležilo se ga je 28 študentov programa Medijske komunikacije na Fakulteti za elektrotehniko, računalništvo in informatiko Univerze v Mariboru.

NOVINARSKO ČASTNO RAZSODIŠČE

Pod okriljem društva je tudi v letu 2020 uspešno delovalo Novinarsko častno razsodišče, ki se je prilagajalo epidemiološkim razmeram in je izvedbo sej prestavilo v spletno okolje. 8. junija 2020 se je Novinarskemu častnemu razsodišču pridružil doktor pravnih znanosti Peter Merc, ki je bil imenovan potem, ko je z mesta člana razsodišča odstopil Miha Šepec. Oktobra je razsodišče dobilo še enega novega člana, novinarja Slovenske tiskovne agencije Mateja Luzarja, ki je nadomestil kolega Bojana Šuštarja. Razsodišče je v letu 2020 prejelo 28 novih pritožb in sprejelo 26 stališč oziroma razsodb. Več informacij o delu razsodišča, vključno s poročili o delu, je dostopnih na spletni strani razsodisce.org. 8. junija 2020 je razsodišče sprejelo podrobnejšo obrazložitev 22. člena Kodeksa novinarjev Slovenije, kar mu je naložila skupščina društva ob sprejemu sprememb kodeksa v letu 2019.

V Ljubljani, 15. marca 2021

Anastazia Stepić

skrbnica članstva Društva novinarjev Slovenije

POJASNILA K RAČUNOVODSKIM IZKAZOM ZA DRUŠTVA:

- 1.) Materialno in finančno poslovanje je opredeljeno v internem aktu društva.
- 2.) Društvo uporablja SRS – 33 – 2006 Računovodske rešitve v DRUŠTVIH in invalidskih organizacijah in v nekaterih primerih pa upošteva tudi splošne računovodske standarda 2006. V primerih, ko je standard SRS – 33 - 2006 v nasprotju z novim Zakonom o društvih (Ur.l. št. 61/06) pa uporablja zakonske določbe.
- 3.) Društvo opravlja nepridobitno dejavnost in vodi knjige tako, da lahko poroča o nepridobitnem delu dejavnosti.

- 4.) Presežek prihodkov nad odhodki je porabljen v skladu s 3. odstavkom 24. člena Zakona o društvih, to je za uresničevanje ciljev oziroma za opravljanje nepridobitne dejavnosti, določene v splošnem aktu društva.
- 5.) Pregled zunanjega revizorja ni potreben, v skladu s 1. odstavkom 27. člena Zakona o društvih (Ur.l. št. 61/06.)
- 6.) Posamezne računovodske kategorije smo ugotavljali na naslednje načine:
 - Dolgoročnih rezervacij nismo oblikovali;
 - Zapadlih neporavnanih terjatev nismo odpisovali.
- 7.) Notranji finančni nadzor izvaja predsednik društva.